

{ FRÅGA JURISTEN }

Har du frågor som rör din yrkesprofession, och som vi kan publicera i Psykologtidningen, mejla till tidningen@psykologforbundet.se. Du kan vara anonym.

För akuta ärenden och rådgivning i enskilda fall kontakta Camilla Damell direkt på mejladress: camilla.damell@psykologforbundet.se

Vilket ansvar har handledaren?

Fråga: Jag handleder personer som går grundläggande psykoterapi-utbildning steg 1 och psykoterapeut-utbildningen. En del är anställda inom landstinget och andra har egen verksamhet. Vilket ansvar har jag som handledare för patienternas behandling som utförs av de personer jag handleder?

Svar: Ansvarsförhållandena när det gäller vård och behandling, som ges av personer under utbildning, är komplicerat och det går inte att ge ett enkelt och entydigt svar på denna fråga. För att någorlunda kunna reda ut ansvarsfrågan måste man först veta om den som utför psykoterapi är hälso- och sjukvårdspersonal eller inte. Det är nämligen enbart hälso- och sjukvårdspersonal som har ett yrkesansvar enligt hälso- och sjukvårdslagstiftningen.

Enligt patientsäkerhetslagen är hälso- och sjukvårdspersonal först och främst de som har legitimation för ett yrke inom hälso- och sjukvården. Hälso- och sjukvårdspersonal är också de som inte har en legitimation men som medverkar i vården av patienter vid sjukhus och andra vårdinrättningar, samt de som i annat fall inom hälso- och sjukvården biträder en legitimerad yrkesutövare. Detta innebär att all personal vid sjukvårdsinrättningar, som bedriver behandling eller på annat sätt medverkar i vården av en patient, är hälso- och sjukvårdspersonal oavsett om denne har legitimation eller inte.

EN PERSON UTAN legitimation som utför psykoterapi i egen verksamhet är däremot inte hälso- och sjukvårdspersonal, utan

betraktas som alternativ behandlare och omfattas inte av ansvarsbestämmelserna i patientsäkerhetslagen. Sådan verksamhet står inte under Socialstyrelsens tillsyn, och något ansvar enligt hälso- och sjukvårdslagstiftningen kan alltså inte utkrävas varken av handledaren eller av handledaren i dessa fall.

Hur ser då patientansvaret ut inom hälso- och sjukvården? Enligt hälso- och sjukvårdslagen ska all vård bedrivas så att den uppfyller kraven på en god och säker vård. Det ska finnas den personal, de lokaler och den utrustning som behövs för att god vård ska kunna ges. All vård ska alltså ges utifrån dessa grundläggande principer och det gäller även psykoterapeutisk behandling, oavsett om den ges av personal som är under utbildning.

Det yttersta ansvaret för patientsäkerheten har verksamhetschefen. Denne har ett ansvar för att den personal som ska utföra olika arbetsuppgifter har relevant utbildning och kompetens för uppgifterna. Verksamhetschefen har alltså ett ansvar för att den som utför psykoterapeutisk behandling har tillräckliga kunskaper för att göra det på ett patientsäkert sätt.

SOM SAGTS OVAN har också hälso- och sjukvårdspersonal som utför behandlingen själv ett ansvar för hur han eller hon utför arbetsuppgiften. Vilket ansvar handledaren har för patientens behandling beror givetvis på vilket uppdrag och ansvar som verksamhetschefen har gett handledaren. För det fall hand-

ledaren ska vara behandlingsansvarig för patienten ska detta stå i patientens journal. Handledaren bör alltid personligen träffa och bedöma patienten, handledaren har också ett ansvar för att bedöma att den som utför den psykoterapeutiska behandlingen har tillräcklig kompetens.

Framgår det inte tydligt att handledaren är behandlingsansvarig är det den personal som utför behandlingen som är ansvarig. Handledaren är då ansvarig för de råd och instruktioner som ges till den handledde. Sammanfattningsvis kan man säga att ansvaret för vården av patienten är delat mellan verksamhetschefen, handledaren och handledaren (studenten).

Vem som kan göras ansvarig vid eventuell felbehandling eller vårdskada får prövas av Socialstyrelsen och bedömas utifrån omständigheterna i varje enskilt fall. Som handledare bör du alltid innan du åtar dig uppdraget kräva en skriftlig uppdragsbeskrivning som innehåller en beskrivning av ditt ansvar som handledare. ✨

CAMILLA DAMELL
FÖRBUNDSJURIST

Läs tidigare
frågor och
svar på
www.psykologtidningen.se

